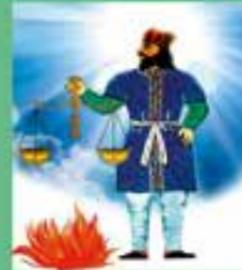

ИНСОН, ҲУҚУҚ ВА ОЗОДИҲОИ ОН АРЗИШИ ОЛӢ МЕБОШАНД

МИНБАРИ ҲУҚУҚШИНОС

НАШРИЯИ ФАКУЛТЕТИ ҲУҚУҚШИНОСИИ ДМТ * * * * № 8 (41) 6-УМИ МАИИ СОЛИ 2016, ҶУМӢА

9 МАИ – РӢЗИ ҒАЛАБА

Чашн гирифтани Рӯзи ғалаба ва эҳтиром гузоштан ба фарзандони содиқи халқи тоҷик вазифаи муқаддаси ҳар яки мо ва наслҳои оянда буда, омилҳои муҳимтарини тарбияи насли ҷавони мамлакат дар рӯҳияи ватандӯстиву ватандорӣ, шуҷоату мардонагӣ ва ҷасорату далерӣ мебошад.

Бо ифтихор хотирнишон мекунем, ки барои таъмини ғалабаи таърихӣ дар баробари Ҷамаи халқӣ, ки бар зидди истибдоди фашистӣ мубориза бурдаанд, ҷавонмардонии бонангу номуси Тоҷикистон низ саҳми сазовор гузоштаанд.

Пос доштани хотираи фарзандони шуҷои Ватан, ки барои зиндагии осудаи наслҳои имрӯзу ояндаи Тоҷикистон ҷонбозиҳо на-

мудаанд ва собиқадорони меҳнат, ки дар ақибгоҳи шабу рӯз заҳмат кашидаанд, вазифаи муқаддас ва қарзи имониву вичдонии ҳар як фарди ҷомеа мебошад.

Имрӯз Қувваҳои Мусаллаҳи Тоҷикистон чун сипари бозътимоди мамлакат бо истифода аз сабақу қорнамоиҳои падару бобоӣ хеш дар муҳорибаҳои шадиди Ҷанги Дуюми Ҷаҳон барои Ҷимояи марзу буми кишвар, ҳифзи дастовардҳои замони истиқлолияти давлатӣ ва таъмини зиндагии орому осудаи сокинон ҳамеша омодаанд.

Мо имрӯз чун солҳои пешин дар назди хотираи тамоми қурбонии ин ҷанги хонумонсӯз сари таъзим фуруд меорем.

Эмомалӣ Раҳмон

Дар ин шумора:

**ПЕШГИРИИ
ОМИЛҲОИ
КОРРУПСИОНӢ**

Саҳ. 2

**ШАРҲУ
ТАВЗЕҶИ ЛОИҶА
АЗ ҚОНИБИ
УСТОДОНИ
ФАКУЛТЕТ**

Саҳ. 3

**САВГАНДӢДКУНӢ
НИШОНАИ
МАСЪУЛИЯТ
АСТ!**

Саҳ. 4

**СУБЪЕКТИ
ДОКАЗЫВАНИЯ
В УГОЛОВНОМ
ПРОЦЕССЕ**

Саҳ. 5

**ОИД БА
МУВОФИҚАТИ
ҚОНУНҲО**

Саҳ. 7

ПЕШГИРИИ ОМИЛҲОИ КОРРУПСИОНӢ

Ҳамасола бо ташаббуси садорати факултет суҳбату вохӯриҳо бо хатмкунандагон доир мегардад. Имсол низ бо мақсади дар амал татбиқ намудани Стратегияи муқовимат бо коррупсия дар ҶТ барои солҳои 2013-2020 дар факултети ҳуқуқшиносии ДМТ санаи 22-юми апрели соли ҷорӣ бо донишҷӯёни курси 5-ум вохӯрӣ доир карда шуд.

Чорабиниҳои мазкурро декани факултети ҳуқуқшиносии дотсент Раҳмон Д.С. оғоз намуда, аз тадбирҳои андешидаи давлати Ҳукумати ҶТ дар самти мубориза бо коррупсия ёдовар шуд. Тамоми хатмкунандагон ва иштирокчиёни ҷамъомад ба риояи қонунгузорӣ ва даст кашидан аз ҷама гуна амалҳои, ки ба номи неки донишҷӯ ва устод нанг меоранд, даъват шуд. Дар роҳ на-

додан ба кирдорҳои хусусияти коррупсионидоштаро дар ҷараёни кори Комиссияи давлатии аттестатсионӣ ва имтиҳонотии хатм махсус таъкид карда шуд.

Дар фарҷом қайд гардид, ки факултети ҳуқуқшиносии ҷиҳати пешгирӣ ва мубориза бо ҷама гуна кирдорҳои коррупсионӣ кӯшиш ба харҷ дода, дар ин самт тамоми тадбирҳоро меандешад.

ТАҚСИМОТИ ДАВЛАТИИ ХАТМКУНАНДАГОН

Тайи солҳои истиқлолияти давлатӣ дар факултети ҳуқуқшиносии ДМТ як анъанаи бисёр неқ, дар мавриди тақсими давлатии мутахассисони ҷавон ба ҷойи кор роҳандозӣ карда мешавад. Ин иқдом пеш аз ҷама ба хотири иҷрои дастури супоришҳои Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти ҶТ, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар мавриди таваҷҷуҳи бештар зоҳир намудан ба масъалаи интиҳоби мутахассисони ҷавони дар бозори

меҳнат рақобатпазир нигаронида шудааст.

Хурсандибахш аст, ки рӯзи 22-юми апрели соли равон дар факултети ҳуқуқшиносии ДМТ тақсими навбатии давлатии мутахассисони ҷавон баргузор гардид, ки дар кори он намоёндагони ақсарияти мақомоти ҳокимияти давлатӣ, мақомоти ҳифзи ҳуқуқи кишвар, низомии судӣ, прокуратура, муассисаҳои илмӣ таълимӣ ва дигар ниҳодҳои ҳуқуқмуҳофизавӣ иштирок доштанд. Ҳамзамон

дар кори комиссия муовини аввали ректор А.М. Миралиев, сардори раёсати таълим Т.Хоҷаев ҳузур доштанд.

Ҷаласаро бо сухани ифтихорӣ декани факултети ҳуқуқшиносии номзади илмҳои ҳуқуқ, дотсент Раҳмон Д.С. хусни оғоз бахшида, ҳозиринро барои пазириши даъват ва иштирокашон хайра мақдам гуфт.

Дар натиҷа аз ҷониби намоёндагони соҳторҳои масъуле, ки дар кори комиссия тақсими давлатӣ ҳузур доштанд,

шумораи беш аз 100 нафар хатмкунандагони шуъбаи рӯзонаи ихтисосҳои гуногуни факултет барои таъмин кардан ба ҷойи кор интиҳоб шуданд. Хотирнишон бояд сохт, ки аз ин шумораи донишҷӯён 46 нафарашон номзад ба димломи «аълоҷӣ» мебошанд.

Боварии комил дорем, ки хатмкунандагони интиҳобшуда дар оянда барои рушду пешрафти соҳаҳои алоҳидаи хоҷагии халқи Ватани азизамон содиқона хизмат хоҳанд кард.

МИЗИ МУДАВВАР ДАР ФАКУЛТЕТ

Санаи 29-уми апрели соли 2016 дар факултети ҳуқуқшиносии мизи мудаввари донишгоҳӣ дар мавзӯи «Нақши санадҳои байналхалқӣ оид ба ҳуқуқи инсон дар тақсими қонунгузори ҶТ» бахшида ба 50-умин солгарди қабули Паймони байналхалқӣ оид ба ҳуқуқҳои шахсӣ ва сиёсӣ ва Паймони байналхалқӣ оид ба ҳуқуқҳои иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва фарҳангӣ баргузор гардид.

Чорабинро декани факултети ҳуқуқшиносии ДМТ, дотсент Раҳмон Д.С. кушода, ба маърузачиён ва иштироккунандагони мизи мудаввар муваффақият таманно намуд.

Сипас аз рӯи барномаи мизи мудаввар инҳо бо маъруза баромад намуданд: Салихов З.И. дар мавзӯи «Имплементатсияи меъёрҳои Паймони байналхалқӣ оид ба ҳуқуқҳои шахсӣ ва сиёсӣ дар қонунгузори ҶТ», Саидов И.И. дар мавзӯи «Ҳолати иҷрои уҳдадорҳои байнал-

халқии ҶТ дар робита бо озодии суҳан» ва Камолов Ш.Ҳ. дар мавзӯи «Амалишавии механизмҳои байналхалқӣ ҳимояи ҳуқуқҳои инсон дар ҶТ».

Дар фарҷом музокирот сурат гирифт ва маърузачиён ба суолҳои ҳозирин ҷавобҳои дақиқ пешниҳод намуданд.

Хушхабар

Садорат ва ҳайати устодону кормандони факултети ҳуқуқшиносии ДМТ дотсенти кафедраи ҳуқуқи инсон ва ҳуқуқшиносии муқоисавӣ Сафаров Бахтовар Амраниевичро ба ифтихори тасдиқ шудани рисолаи докториаш аз ҷониби Комиссияи олии аттестатсионии Вазорати маориф ва илми Федератсияи Россия самимона табрик намуда, ба эшон саломати бардавом, рӯзгори обод ва дар фаъолияти минбаъдаи омӯзгориву корҳои илмӣ - тадқиқотӣ ва комёбиҳои беназирро ба нафъи пешрафти Тоҷикистони азиз хоҳонанд. Итминони комил дорем, ки Сафаров Б.А. дар омода намудани шогирдон гомҳои устувор мегузорад.

Ёдовар мешавем, ки номбурда 9 октябри соли 2015 дар Шӯрои муштараки диссертатсионии 737.004.08 назди ДМТ, Инститuti фалсафа, сиёсатшиносии ва ҳуқуқи ба номи А.М. Баҳоваддинови Академияи илмҳои ҶТ, Муассисаи байнидавлатии таҳсилоти олии Донишгоҳи славянии Россия-Тоҷикистон рисолаи докториашро дар мавзӯи «История воплощения концепций и международных стандартов в области прав человека в правовую систему Республики Таджикистан» аз рӯи ихтисоси «12.00.01 – Назария ва таърихи давлат ва ҳуқуқ, таърихи таълим оид ба ҳуқуқ ва давлат» ҳимоя намуда буд.

Масъулони саҳифа:
Исмоил Шарифзода
Бобоҷон Наимзода

МИНБАРИ ҲУҚУҚШИНОС

Муассис:
факултети
ҳуқуқшиносии ДМТ
www.law.tnu.tj

и.в. сармуҳаррир:
Чаҳонгир Саъдизода
john_1967@mail.ru

Тарроҳ:
Ҳамидулло АЗИЗОВ

ҲАЙАТИ ТАҲРИРИЯ:
Раҳмон Д.С.
номзади илмҳои ҳуқуқшиносии дотсент, декани факултети ҳуқуқшиносии
Маҳмудов И.Т.
мудир кафедраи ҳуқуқи судӣ ва назорати прокурорӣ,
Қурбонализода Н.Ш.
муовини декан оид ба илм ва робитаҳои байналмилалӣ,
Камолов И.И.
дотсенти кафедраи назария ва таърихи давлат ва ҳуқуқ,
Сулаймонов Ф.С.
дотсенти кафедраи ҳуқуқи байналмилалӣ,

ҲАЙАТИ МУШОВАРА:
Давлатов Ҷ.М.
директори Агентии хизмати давлатии назди Президенти ҶТ,
Саид Нуриддин Саид
вазир маориф ва илми ҶТ,
профессор,
Имомзода М.С.
ректори ДМТ,
академики АИ ҶТ,
Тоҳиров Ф.Т.
академики АИ ҶТ,
Маҳмудзода М.А.
раиси Суди Конститусионии ҶТ, академики АИ ҶТ,
Раҳимзода М.З.
директори маркази миллии қонунгузори назди Президенти ҶТ, профессор,
Диноршоев М.
академики АИ ҶТ,
Насриддинзода Э.С.
профессори кафедраи назария ва таърихи давлат ва ҳуқуқ,
Сафаров Б.А.
дотсенти кафедраи ҳуқуқи инсон ва ҳуқуқшиносии муқоисавӣ

ШАРТҲОИ ҚАБУЛИ МАВОД:
Дастнавис қабул карда намешавад.
Мавод бояд бо ҳуруфи Times New Roman Tj 14 ҳуруфҷинӣ шуда бошад.
Рӯзнома на ба ҷама андешаи муаллифони мусофиқ аст ва ақриди мухтасифро ба хотири риояи чандандешӣ ба таъбир мерасонад.

Рӯзнома дар Вазорати фарҳанги ҶТ тахти №0336/рз аз 18-уми марти соли 2016 ба қайд гирифта шудааст.
Нашрони идора: ш. Душанбе Буни Ҳисорак, Шаҳраи Донишҷӯён, факултети ҳуқуқшиносии ДМТ.
Телефон: 385-38-38-67, 918-51-03-02. Ҷаннади: 1000
Назбандори шумора: Исмоил Шарифзода Бобоҷон Наимзода

ШАРҲУ ТАВЗЕҲИ ЛОИҲА АЗ ҶОНИБИ УСТОДОНИ ФАКУЛТЕТ

Дониёр САНГИНОВ
мудири кафедраи ҳуқуқи соҳибкорӣ ва тиҷорат

Такмили конститути-
сия заминаи рушди ҷо-
меа, роҳандозии ислоҳоти
иқтисодӣ, сиёсӣ, иҷтимоӣ,
ба талаботи нави замона
мутобиқ намудани низоми

факултети ҳуқуқшиносӣ,
дотсент Раҳмон Дилшод
дар ноҳияи Синои шаҳри
Душанбе, прфессори
кафедраи назария ва
таърихи давлат ва ҳуқуқ

кафедраи ҳуқуқи инсон ва
ҳуқуқшиносии муқоисавӣ
Сафаров Бахтовар дар
ноҳияи Вахш муовини де-
кан оид ба таълим, дот-
сент Камолов Илҳом дар

фарободи вилояти Суғд,
мудири кафедраи ҳуқуқи
инсон ва ҳуқуқшиносии
муқоисавӣ, дотсент Азизов
Убайдулло дар ноҳияи Ай-
нии вилояти Суғд, дотсен-
ти кафедраи ҳуқуқи судӣ
ва назорати прокурорӣ,
дотсент Ғафуров Хайрул-
ло дар ноҳияҳои Мумино-
бод ва Ш.Шоҳини вилояти
Хатлон, устоди кафедраи
ҳуқуқи конститусионӣ Қо-
диров Ҷурабек дар ноҳи-
яҳои Панҷ ва Ҷайхун, му-
овини декани факултети
ҳуқуқшиносӣ оид ба шуъ-
ноҳияи Сангвор, мудири
кафедраи ҳуқуқи соҳиб-
корӣ ва тиҷорат, дотсент
Сангинов Дониёр дар
ноҳияҳои Мурғоб ва Шуг-
нони ВМКБ ҷиҳати тавзеҳи
лоиҳаи тағйиру иловаҳо
ба Конститутсияи (Сарқо-
нуни) ҶТ сафарбар гарди-
да буданд, ки ин фаъо-
лиятро бомуваффақият
дар маҳаллаҳо, марказҳои
маъмурий ва ҷамоатҳои
шаҳраку деҳот ба анҷом
расониданд.
Ҳангоми вохӯриҳо со-
кинони кишвар аз лоиҳаи

қонунгузорӣ ва таъмини
сатҳи нави ҳаёти ҳуқуқии
кишвар маҳсуб меёбад.
Беш аз ду моҳ мешавад,
ки дар кишвар чорабиниҳо
оид ба шарҳу тавзеҳи тағйи-
ру иловаҳо ба Конститут-
сияи (Сарқонуни) ҶТ бар-
гузор гардида истодааст,
ки нақши устодони факул-
тети ҳуқуқшиносӣ дар он
назаррас мебошад. Тибқи
рӯйхати тасдиқнамудаи
Дастгоҳи иҷроияи Презе-
денти ҶТ гурӯҳҳои корӣ
таъсис дода шуд, ки дар
он ҳайати устодони фа-
култет низ шомил буданд.
Бо ин мақсад устодони
факултети ҳуқуқшиносии
ДМТ аз санаи 25 апрели
то 5 майи соли 2016 ба
шаҳру ноҳияҳои кишвар
сафарбар гардиданд.
Тибқи ин рӯйхат декани

Насриддинзода Эмомалӣ
ва мудири кафедраи
ҳуқуқи конститусионӣ,
профессор Диноршоҳ Азиз
дар ноҳияи Фирдавсии
шаҳри Душанбе, дотсенти

ноҳияҳои Б. Ғафуров ва
Ҷ. Расулови вилояти Суғд,
профессори кафедраи
ҳуқуқи соҳибкорӣ ва тиҷо-
рат Ғафуров Абдухалил
дар ноҳияҳои Ашт ва За-

баи ғоибона Мавлонназа-
ров Одилбек дар ноҳияҳои
Шаҳритус ва Н. Хисрави
вилояти Хатлон, мудири
кафедраи ҳуқуқи байнал-
милалӣ, дотсент Раҷабов
Маҳмадёр дар ноҳияи
Дӯстии вилояти Хатлон,
дотсенти кафедраи ҳуқуқи
байналмилалӣ Идиев Фай-
зали ноҳияи Файзобод ва
шаҳри Роғун, мудири ка-
федраи ҳуқуқи судӣ ва на-
зорати прокурорӣ, дотсент
Маҳмудов Изаттуло дар

тағйиру иловаҳо хуб истиқ-
бол намуда, ҷонибдорӣ
хешро аз сиёсати пешги-
рифтаи давлату ҳукумати
кишвар иброз дошанд. Аз
ин рӯ, бо боварии комил
гуфта метавонем, ки мар-
думи сарбаланди кишвар
рӯзи 22 майи соли 2016 дар
раёӣпурсии умумихалқӣ
ширкат намуда, бо масъу-
лияти баланди шаҳрвандӣ
барои ояндаи дурахшони
худ, сулҳу субот ва усту-
вории ваҳдати милли раёӣ
худро медиҳанд.

САВГАНДЁДКУНИ НИШОНАИ МАСЪУЛИЯТ АСТ!

(Дар партави лоиҳаи тағйиру иловаҳо ба Конститутсия)

Мадина ОТАБОВА
донишҷӯи соли 4 (ИДХ)

Инак, атрофи бархе аз тағйироти муҳим андешаронӣ менамоем.

1. Ба қисми 7 моддаи 49-уми Конститутсияи ҚТ бо мазмуни зерин илова карда шавад: «Узви Маҷлиси миллӣ ва вакили Маҷлиси намояндагон баъди интихоб ё таъин шудан дар иҷлосияи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагон ба ҳалқи Тоҷикистон савганд ёд мекунад».

Аслан «савганд» ё худ ба истилоҳи дигар «қасам» ҳамчун падида хусусияти умумихуқуқӣ дошта, аз замони қадим ба мо маълум аст. Агар ба таърихи давлатдорӣ тоҷикон назар афканем, институти савгандёдна-

Имрӯзо, чи аз тарафи аҳли ҷомеа ва чи аз тарафи ВАО фаълони лоиҳаи тағйиру иловаҳои Конститутсияи соҳибистиқлоли Тоҷикистон мавриди баррасӣ ва муҳокимаи ҳамачониба қарор дорад.

Аз ҷониби парлумони кишвар санаи раъйпурсии умумихалқӣ дар рӯзи 22-юми майи соли равон таъин карда шуда, лоиҳаи тағйиру иловаҳо дар матбуоти даврӣ ба таъъ расидаанд.

мой ба таври васеъ истифода мегардид. Дар оянда савгандёднамоӣ дар миқёси ҷаҳон паҳн гардида, ба ҳукми анъана даромадааст ва тасдиқи содиқ будан ва ё содиқ мондан ба ин ё он уҳдадорӣ аз ҷониби шахсони мансабдори гуногуни оммавиру муайян менамуд.

Моҳияти асосии савгандёдкунии намояндагони ҳалқи дар содиқ будан ба Ватан, риояи манфиатҳои миллӣ манфиатҳои давлатӣ, ҳимояи ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд изҳор мешавад.

Инчунин қобили зикр аст, ки маросими савгандёдкуни аз ҷониби аъзо ва вакилони парламентон дар таҷрибаи ҷаҳонӣ падида ё худ зухуроти нав набуда, аз ҷониби парламентарияи давлати Канада, Ҳиндустон, Лаҳистон, Покистон, Туркия ва инчунин дар давлатҳои собиқ Ит-

тиҳоди Шӯравӣ – Қазоқистон ва Қирғизистон ёд карда мешавад.

Агар ба тарафи дигари масъала назар афканем, ба ақидаи баъзе равшанфикрон сиёсатмадорон ва ҳуқуқшиносон ин гуна ташаббус оянда хело хуб дошта, ин институт шакли ифодакунандаи ватандӯстӣ аст. Аммо ватандӯстӣ ё худ ба истилоҳ патриотизм бошад, дар қалби ҳар як нафар нухуфта аст ва дар шакли расмӣ эътироф карда шуданаш шакле аз амалисозии он аст. Агар мо ҷомеаи идеалии шаҳрвандиро тасаввур намоем, вақте ки инсон худро дар бехатарӣ ҳис менамояд, адолати иҷтимоӣ, волияти қонун ва ногузирӣ ҷазо ҳукмфармоӣ, дар вақте ки ӯ хӯроки муқаррарӣ ва хизматрасонии дурусти тиббӣ дорад, ҳалли масъалаи таълимоти кӯдакон ва масъалаҳои манзилӣ ҳалли

худро ёфтааст, дар ин ҳолат савганд хусусияти расмиро касб карда метавонад.

2. Қисми 3 моддаи 73-уми Конститутсия бо мазмуни зерин илова карда шавад: «Аъзои Ҳукумат баъди аз ҷониби Президенти ҚТ таъин шудан ва тасдиқ гардидани фармон дар ҷаласаи якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагон ба Президенти ҚТ савганд ёд мекунад».

Аз муқаррароти мазкур бармеояд, ки Сарвазир, муовинони ӯ, вазирон, раисони кумитаҳои давлатӣ, ки аъзои Ҳукумати ҚТ ҳисобида мешаванд, ҳангоми дар асоси моддаи 69-уми Конститутсия аз ҷониби Президент ба тариқи фармон ба вазифа таъин шуданашон ва тасдиқ гардидани фармони мазкур дар ҷаласаи якҷояи Маҷлиси миллӣ ва Маҷлиси намояндагон ба Президенти ҚТ савганд ёд менамоянд.

Дар низоми мақомоти ҳокимияти давлатӣ, аниқтараш дар мақомоти судӣ савганднамоӣ ҳамчун институти ҳуқуқӣ дида мешавад. Судяҳое, ки бори аввал ба вазифаи пуршарафи судягӣ таъин карда мешаванд, дар асоси Қонуни конститутсияи ҚТ

«Дар бораи судҳои ҚТ» аз соли 2014 дар вазъияти тантанавӣ савганд ёд менамоянд.

Ба ақидаи муаллиф ворид намудани ин гуна тағйиру иловаҳо ба Конститутсияи ҚТ бамаврид, тақозо ва талаби замони муосир буда, қобили пазири мебошад. Ин барои баланд бардоштани масъулияти вакилони мардумӣ ва аъзои Ҳукумат дар самти иҷрои вазифаҳои дар асоси қонунгузорӣ дар наздашон гузашташуда саҳмгузор шуда метавонад. Ислоҳоти мазкур барои боз ҳам мукамал ва пиёдаасозии усули мувозинат ва боздорӣ байни мақомоти ҳокимияти давлатӣ ҳисса мегузорад.

Ба итминони комил гуфта метавонем, ки шаҳрвандони ҚТ баъди шиносии муфассал бо лоиҳаи пешниҳодгардида ва бо дарки баланди масъулиятшиносӣ ва ватандӯстӣ дар раъйпурсии умумихалқии санаи 22-юми майи соли 2016 таъингардида бо истифодаи васеъ аз ҳуқуқҳои сиёсии худ ширкат меварзанд ва ба ояндаи неки худ раъй медиҳанд.

ДОНИШЧҶҮЁНИ ФАКУЛТЕТ – ҶОЛИБИ СПАРТАКИАДАИ ШАҲРӢ

Санаи 19-20-уми март соли равон дар доираи спартакиадаи шаҳри Душанбе миёни донишҷӯёни муассисаҳои таҳсилоти олиӣ касбӣ, мусобиқаи варзишӣ аз рӯи гӯштини тарзи «дзю-до» ва варзиши

сабук доир гардид. Дар ин мусобиқаҳо ДМТ-ро донишҷӯёни шуъбаи умумии факултети ҳуқуқшиносӣ Убайдов Идибек, Ҳайдаров Зафар, Муродов Акмал, Холиқов Ислоҷон, Гадойбоев Комрон зеро ҳо-

барии мудирӣ кафедраи тарбияи ҷисмонӣ ва варзиш Бобоев Саймуддин Нуриддинович намояндагӣ карданд. Аз инҳо Муродов Акмал, Убайдов Идибек, Холиқов Ислоҷон сазовори ҷойи аввал ва Ҳайдаров Зафар, Гадойбоев Комрон сазовори ҷойи дуюм гардиданд. Бояд қайд намуд, ки донишҷӯёни факултети ҳуқуқшиносӣ на танҳо дар риштаи илм, балки дар риштаи варзиш низ фаъл буда, дастоварди мазкур исботи ин гуфтаҳо аст.

Садорат, устодону кормандон ва донишҷӯёни факултети ҳуқуқшиносӣ ин дастоварди донишҷӯёнро дастоварди тамоми ДМТ шуморида, эшонро бо ин музафариат табрик намуда, дар қорҳои минбаъдашон пешравӣ бурдборӣ орзу менамоянд.

МАҲФИЛ ДАР ХОБГОҲ

Дар маҳфили навбатии Шӯрои донишҷӯёни хобгоҳи №6-и ДМТ омӯзишу таҳлили тағйиру иловаҳо ба Конститутсияи (Сарқонуни) ҚТ мавриди баррасӣ қарор гирифт. Қайд гардид, ки ворид намудани тағйиру иловаҳо ба Конститутсияи ҚТ маъракаи сиёсӣ-ҳуқуқӣ буда, моро водор месозад, ки нисбат ба ин маъракаи сиёсӣ бетарафӣ зоҳир накунем. Аз ин рӯ, мо аъзои Шӯрои донишҷӯёни хобгоҳи №6 ДМТ тасмим гирифтём, то дар ин самт фикру ақидаҳои худро ба донишҷӯён гуфта бошем, то ин ки ҳисси миллӣ, ватандӯстӣ, эҳтиром нисбат ба қонун дар онҳо зиёд гардад.

Маҳфили илмӣ бо иштироки устоди кафедраи ҳуқуқи судӣ ва назорати прокурорӣ Авзалов А.Х. баргузор гардид. Донишҷӯёни факултет Ниёзов Саидшо дар мавзӯи «Тартиби таъйин ва гузаронидани раъйпурсӣ» ва Баҳодури Валӣ дар мавзӯи «Зарурати ворид намудани тағйиру иловаҳо ба Конститутсияи ҚТ» баромад намуданд. Маҳфил дар сатҳи баланди илмӣ-назариявӣ сурат гирифта, ба донишҷӯён боз ҳам хубтару равшантар мазмуни тағйиру иловаҳоро ошкор намуд.

Абдулвахоб УМАРОВ
донишҷӯи соли 3

Саймуддин БОБОВЕВ
мудирӣ кафедраи тарбияи ҷисмонӣ

СУБЪЕКТЫ ДОКАЗЫВАНИЯ В УГОЛОВНОМ ПРОЦЕССЕ

Процесс социально-экономических и политико-правовых реформ РТ predetermined необходимость реформирования уголовно-процессуального законодательства в соответствии с иерархией человеческих и социальных ценностей, принятых в цивилизованном демократическом обществе. Развитие таджикского законодательства в последние годы идет по пути соответствия международно-правовым стандартам. Конституция РТ стала важным этапом в этом направлении, провозгласив общепризнанные принципы и нормы международного права составной частью правовой системы РТ.

Уголовное судопроизводство представляет собой сложную и многогранную деятельность, которая состоит из различных систем действий. Доказывание является неотъемлемой частью уголовного процесса, оно способствует установлению истины, законному привлечению лиц к ответственности. Кроме того, целью уголовно-процессуальной деятельности и доказывания, в частности, не может быть что-то либо иное, кроме как установление объективной действительности, реальности, имевшей место в прошлом.

Проблема определения субъектов доказывания в уголовно-процессуальном доказывании является одной из наиболее актуаль-

ных в современном уголовном судопроизводстве. Ни процессуальной доктрине, ни в правоприменительной деятельности не существует единого мнения по этому вопросу. Другими словами среди ученых не наблюдается единства взглядов по поводу понятия субъектов доказывания. Прежде всего, это касается их классификации и процессуальных полномочий.

После принятия нового УПК РТ интерес к данной теме существенно возрос и ряд процессуалистов затрагивают ее в своих работах.

Проблемы субъектов доказывания в уголовном судопроизводстве неоднократно рассматривались в правовой науке. Такие ученые как, Шейфер

С.А., Кудрявцева А.В., Попов А.П., Фаткуллин Ф.Н., Лазарева В.А., Шадрин В.С., Орлов Ю.К., Громов Н.А., Закатов А.А., Кокарев Л.Д., Каз Ц.М., Ларин А.М., Москалькова Т.Н., Быков В.М., Шматов В.А., Белкин А.Р., Белкин А.В., Кулагин Н.И., Свиридова М.К., Гуценко К.Ф., Золотых В.В., Григорьева В.Н., Хмырова А.А., Белозерова Ю.Н и другие разработали разные общетеоретические аспекты института доказывания.

В новом УПК РТ существенным изменениям подвергся институт доказательства и доказывание. Но следует отметить что, до сих пор не урегулировано понятия "доказывание" и "субъекты доказывания".

УПК РТ конкретно не определяют круг субъектов доказывания. Поэтому в дополнение к теме автор остановится на рекомендациях к некоторым понятиям доказывания.

Рекомендация: Статью 85 УПК РТ изложить в следующей редакции:

1. Доказывание состоит в собирании, проверке и оценке доказательств с целью истинны об обстоятельствах, имеющих значение для законного, обоснованного и справедливого разрешения дела.

2. Доказывание осуществляют дознаватель, следователь, прокурор, суд. Право участвовать в доказывании имеют подозреваемый, обвиняемый, подсудимый, защитник, обвинитель, а также по-

Комёр ИСОВ
ассистент кафедры
судебного права
и прокурорского
надзора

терпевший, гражданский истец, гражданский ответчик и их представители.

При производстве дознания, предварительного следствия и разбирательстве уголовного дела подлежат доказыванию:

- событие преступления (время, место, способ и другие обстоятельства, совершения преступления);
- обстоятельства, определяющие личность обвиняемого;
- обстоятельства, исключающие преступность деяния;
- обстоятельства, которые могут способствовать освобождению лица от уголовной ответственности и наказания;
- обстоятельства, определяющие виновность обвиняемого в совершении преступления и способствующие его совершенно, степень виновности и его мотивы;
- обстоятельства, влияющие на степень и характер ответственности обвиняемого, указанные в статьях 61 и 62 Уголовного кодекса РТ, а также иные обстоятельства, характеризующие личность обвиняемого;
- обстоятельства, определяющие характер и размер ущерба, причиненного преступлением;
- обстоятельства, способствующие осуществлению преступления.

БАРОИ ТУ...

Аз он чашмони зебову афсуни ту метарсам,
Ки рӯзе тарк хоҳи кард, дили пур аз дардамро.
Ки рӯзе дар даруни оташи ғамҳо,
Бисӯзони вучудамро ва ҳам пайкари сардамро...

Нигора НАЗАРЗОДА
судья суда района Сино
города Душанбе

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ НОРМ КОНСТИТУЦИИ

Необходимо отметить, что Конституция является неотъемлемой и основополагающей частью любого государства. Как указано в постановлении Конституционного Суда РТ от 4-го февраля 2016 года действующая Конституция РТ как политический акт, имеющий высшую юридическую силу, с целью защиты прав и интересов личности, общества и государства, воплощает в себя важнейшие фундаментальные ценности мирового сообщества и определяет особенность государства Таджикистан как суверенного, демократического, правового, светского и унитарного государства.

В трудные времена, когда молодой и независимый Таджикистан испытывал особые сложности Основоположник мира и единства, Лидер нации Эмомали Рахмон на 16-ой исторической сессии 19.11.1992 года прошедшей в городе Худжанде был избран в качестве Председателя Верховного Совета РТ, а в последствии всенародным голосованием 6-го ноября 1994 года главой государства Таджикистана.

Кровавая гражданская война привела к огромному материальному ущербу и большим человеческим жертвам, поставив под угрозу целостность страны и само существование Таджикского народа. Основоположник мира и единства, Лидер нации Эмомали Рахмон спас страну от угрозы уничтожения, сплотил народ и вернул тысячи беженцев на родину.

Инициативы Основоположника мира и единства, Лидера нации Эмомали Рахмон были направлены на предотвращение кровопролитной и бессмысленной гражданской войны навязанной нашему народу извне.

Его титанические усилия вывели из состояния паралича государственный аппарат, особенно его правоохранительные структуры и органы правопорядка, способствовали созданию вооруженных сил, обеспечению мира на многострадальной Таджикской земле.

Именно Основоположника мира и единства, Лидера нации Эмомали Рахмон заложил прочную основу для создания демократического общества в Таджикистане и принятия новой Конституции, осуществления конституционных реформ, создания многопартийного и демократического парламента.

Благодаря неимоверным усилиям Основоположника мира и единства, Лидера нации наша страна была избавлена от национальной трагедии. Таджикистан сумел концентрировать всю независимость в конце 20-го века.

В результате, Таджикский народ, добился значительного прогресса на пути национального возрождения и построения светского, правового и демократического государства для будущей и благополучной жизни.

В своем телевизионном обращении по случаю дня государственной независимости 8.09.2016 года Основоположник мира и единства, Лидер нации Эмомали Рахмон также особо отметил что: «На основе

исторической и политической реальности прошлого и настоящего с учетом сегодняшних и будущих национальных и государственных интересов народ Таджикистана своим свободным волеизъявлением избрал демократический, правовой и светский строй, который теперь в качестве решительной воли народа страны указан в статье 1-ой нашей Конституции». Напомню, что Конституция РТ принята 6-го ноября 2016 года путем всенародного референдума и на сегодняшний день в Конституцию два раза были внесены изменения и дополнения в 1999 и 2003-х годах.

Нынешние изменения и дополнения в Конституцию РТ предложенные членами Маджлиси милли и депутатами Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли РТ и в соответствии ст. ст. 58-59-ой Конституции РТ, статьями 9-10 Конституционного закона «О референдуме РТ» направлены в первую очередь на совершенствование норм конституции.

Постоянное развитие и сегодняшний уровень общества требуют систематического совершенствования норм Конституции в целях обеспечения и неуклонного политического и социально-экономического развития государства РТ.

Цель внесения изменений и дополнений заключаются в том, чтобы конкретизировать нормы конституции страны, в том числе и отчетливо показать форму государственного управления, гражданства РТ, деятельности общественных объединений, укрепления ответственности родителей за воспитание и обучение детей, требования в отношении Маджилси милли и депутатов Маджилси намояндагон Маджлиси Оли РТ, членов правитель-

ства, судей, порядок толкования Конституции РТ, конкретизировать полномочия Президента РТ.

В частности предлагается, что Президентом РТ, членом Маджлиси Милли и депутатами Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли РТ, членами правительства, судьями Конституционного Суда и Верховного Суда РТ могут стать только люди имеющие гражданство РТ, обладающее высшим образованием достигшие возраста не ниже 30 лет.

С учетом ускоренных преобразований развития общества, реализации государственной политики по привлечению молодежи к государственному управлению предлагается установить более лучшие условия и доступ к тому, чтобы занять должность Президента РТ, стать членом Маджлиси милли, депутатом Маджлиси намояндагон Маджлиси Оли РТ, а также занять должность в государственных структурах.

Кроме того в целях обеспечения единства и стабильности в стране, защиты национальных ценностей от влияния чуждых элементов, особенно от процессов имеющих экстремистский и негативный характер оказывающих отрицательное воздействие на сознание молодежи в условиях глобализации, предлагается запретить деятельность политических партий иностранных государств и создание партий имеющих религиозный характер, не допускать финансирование политических партий зарубежными и государствами организациями, юридическими лицами и иностранными гражданами.

Предусмотренные изменения и дополнения в Конституцию РТ позволяя нормам Конституции РТ действовать в взаимосвязи с международными правовыми норма-

ми, а так же обеспечить развитие международного сотрудничества РТ с другими странами.

В целом, предложенные изменения и дополнения в Конституцию РТ будут способствовать развитию общества, защите прав и свобод человека и гражданина, укреплению Конституционных основ РТ.

Хотелось бы отметить, что принятие изменений и дополнений в Конституцию РТ не противоречит основным положениям Конституции РТ и международным правовым актам, признанным Республикой Таджикистан. Данные изменения направлены на стабильное развитие общества, дальнейшее развитие процессов демократизации общественной жизни, укреплению и усовершенствованию конституционных основ государственной власти и развитие государственного языка.

Данное предложение является требованием времени, принятие которого соответствует интересам общества и государства. Следует так же отметить, что постановлением Конституционного Суда РТ от 4-го февраля 2016 года проект изменения и дополнения в Конституцию РТ признан соответствующим Конституции РТ. Парламентом страны проведение референдума по внесению изменения и дополнения в Конституцию РТ назначено на 22-ое мая текущего года, где каждый гражданин РТ имеет священный долг и обязанность принять в нем участие.

Предложенные изменения и дополнения будут вносить достойный вклад в пропаганды национальных традиций и обрядов, обучение и воспитание молодого поколения и их ответственность перед обществом, воспитание полноценного человека и рост человеческого капитала.

ОИД БА МУВОФИҚАТИ ҚОНУНҲО

Баъди ба даст овардани Истиқлолият ҶТ бунёди давлати демокративу ҳуқуқбунёдро вазифаи аввалиндараҷаи худ доништааст. Дар чунин раванди давлатдорӣ қонун нақши бузургро доро буда, ягон соҳаи ҳаёти ҷамъиятӣ бе асоси қонунӣ худ аз худ фаъолият карда наметавонад. Асоси ҳуқуқи фаъолияти ҳаёти ҷамъиятиро маҳз қонунҳои ба талаботи ҷомеа ҷавобгӯ ташкил медиҳанд. Дар давлати ҳуқуқбунёд низ тамоми мақомот ва муасисаҳои давлатӣ дар асоси қонун фаъолият намуда, фаъолияти худро тавре ба роҳ мемонанд, ки қонун муайян намудааст. Яке аз принципҳои асосии ҷомеаи ҳуқуқбунёдро мувофиқ будани қонунҳо ташкил медиҳад. Зеро қонунҳо дар сурати мувофиқ буданашон имконият медиҳанд, ки муносибатҳои ҷамъиятиву давлатӣ пурра, саҳеҳ ва дақиқ ҳалли худро ёбанд. Баъзан ҳолатҳое ба миён меояд, ки бархе аз меъёрҳо

ба ҳам мувофиқат нанамуда, ба номуайянии қоидаи амал оварда мерасонанд. Мақомоти ваколатдори давлатие, ки салоҳияти қабули қонунро дорад, Маҷлиси намояндагон мебошад. Мақомоти қонунгузори кишвар дар таърихи 6-уми августи соли 2001 Қонуни конституционӣ “Дар бораи судҳои ҶТ”-ро қабул кард, ки дар қисми сеюми моддаи 26-и қонуни конституционии мазкур чунин қайд шуда буд: “Дар ҷаласаҳои Пленуми Суди Олии ҶТ иштироки Прокурори генералии ҶТ ҳатмист”. Меъёри мазкур дар қисмати якуми моддаи 42-и Қонуни конституционии ҶТ “Дар бораи мақомоти Прократураи ҶТ”, ки 25 июли соли 2005 қабул шудааст, таҳким ёфт. Яъне дар қонуни конституционии мазкур низ қайд шуда буд, ки иштироки Прокурори генералии ҶТ дар ҷаласаҳои Пленуми Суди Олии ҶТ ва Пленуми Суди Олии иқтисодии ҶТ ҳатмӣ мебошад.

Бо дарназардошти рушди муносибатҳои ҷамъиятӣ ва қонунгузорӣ санаи 26 июли соли 2014 мақомоти қонунгузори кишвар қонуни нави конституциониро “Дар бораи судҳои ҶТ” қабул кард. Дар қонуни конституционии мазкур алалхусус дар қ. 4-и моддаи 24 қайд шудааст, ки дар маҷлиси Пленуми Суди Олии ҶТ Прокурори генералии ҶТ иштирок менамояд. Ин меъёри қонуни конституционӣ аз он гувоҳӣ медиҳад, ки аллакай иштироки Прокурори генералии ҶТ дар маҷлиси Пленуми Суди Олии ҶТ “ҳатмӣ” нест. Ин меъёр аз ҷониби ҳуқуқшиносон ва кормандони соҳа дастгирӣ ёфт, зеро дар маҷлиси Пленуми Суди Оли иштироки Прокурори генералии на он қадар зарур аст. Вале ҳанӯз дар Қонуни конституционии ҶТ “Дар бораи мақомоти Прократураи ҶТ” меъёри дар боло овардашуда ҷой дорад. Аз ин рӯ, пешниҳод менамоям, ки қисмати якуми моддаи 42-и Қонуни конституционии ҶТ “Дар бо-

Нуриддин ҲАКИМОВ
донишҷӯи соли 1

раи мақомоти прокуратураи ҶТ” ба қисмати 4-и моддаи 24-и Қонуни конституционӣ “Дар бораи судҳои ҶТ” мувофиқ карда шавад ва духурагии меъёрҳо аз байн бурда шавад.

Орзучон САЙДАЛИЕВ
донишҷӯи соли 1

Таърих гувоҳ аст, ки мардуми сарбаланди тоҷик дар ҳама давру замон баҳри ҳифзи марзу буми кишвар сина сипар намуда, хоки муқаддаси аҷдодиамонро аз ғосибони ғаддор дифоъ намудаанд. Бо гузашти солҳо ин ҳама мардонагию диловарӣ ва ҷасорату матонати қаҳрамононаи тоҷикон вирди забонҳо гаштаву дар осори бузургонамон бо зеботарин тасвиру тавсиф инъикос ёфтаанд. Мо имрӯз аз қаҳрамоноҳои Спитамен, диловарҳои Шерак, ҷоннисориҳои Темурмалик, мардонагию диловарии садҳо нафар қаҳрамонони миллат ифтихор менамоем ва хушхолу сарфароз аз онем, ки ворисони арзандаи ин бузургмардонем. Дар зиндагӣ сабаби мардонагию ҷавонмардиро аз абёти зе-

рини Ҳаким Фирдавсии бузургвор омӯхтаем, ки фармудааст:

**Ҳама сар ба сар тан
ба куштан диҳем,
Аз он беҳ, ки кишвар
ба душман диҳем.**

Дар ин рӯзҳои фархундаю фаромӯшношуданӣ, ки мардони диловарии Ватан алайҳи душманони ғаддорфашистони немис ҷангида, парчами пирӯзиро парафшон намуданд, 71 сол сипарӣ мегардад.

9 май – Рӯзи Ғалаба ба таври ҳамешагӣ рӯзи шодиву нишот ва ифтихормандии миллатҳои музаффар хоҳад буд. Бо гузашти солҳо шукӯҳ ва азамати Ғалабаи Бузург барои халқи шӯравӣ ва мардуми олам аёнтар мегардад, зеро ин ғалаба мақсадҳои ботили ҳукмрон шудани фашистони Германияро барбод дод ва ҳушдор барои онҳое гардид, ки дар сар ҳаёли хоми ғулом намудани халқоро мепарвариданд.

Гузашти вақт наметавонад аз хотири башарият мардонагӣ ва устувории халқи шӯравиро, ки барои ҳифзи Ватани хеш бархоста буданд, зудояд. Омилҳои муҳими ғалаба ин ваҳдат ва якмаром будани ҷабҳаву ақибоғҳ гардид. Корнамо-

иҳои синфи коргару деҳқон, зиёиёни шӯравӣ яққо бо қаҳрамоноҳои сарбозони Қувваҳои Мусаллаҳ рӯзи Ғалабаро наздик кард.

Ҷанги Бузурги Ватанӣ ба мардуми Тоҷикистон дар баробари дигар мардуми советӣ ранҷу азоби беандоза оварда, сабаби талафоти чандин ҳазор ҷавонмардони тоҷик гардид.

Талафоти Тоҷикистон дар ҷанг бештар аз 300 ҳазор фиристодагони ҷумҳурии мо буданд, ки дар майдонҳои набард ҷонбозиҳову қаҳрамоноҳоро кардаанд. Барои корнамоиву мардонагӣ дар набарди зидди фашизм 57 нафар унвони Қаҳрамони Иттиҳо-

ди Шӯравӣ гирифтанд ва 15 нафар дорандагони ордени «Шараф» гардиданд.

«Корнамоӣ ва ҷоннисории падарону модарон моро даъват менамояд, ки ватанамонро азизу гиромӣ дорем ва барои ободии кишвари худ ҳиссаи арзандаи худро гузорем»-мегӯяд Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ-Пешвои миллат, Президенти кишвар Эмомалӣ Раҳмон дар муроҷиатномаи худ ба ветеранҳои ҷангу меҳнат.

Собиқадорони Ҷанги Бузурги Ватанӣ имрӯз афсонаи зинда ва намунаи хизмати фидокорона ба Ватан мебошанд. Онҳо ҷонбозиҳои зиёде карданд, то 9

май ба яке аз зеботарин идҳо табдил ёбад.

Мо, ворисон, ки Иди Ғалабаро ҷашн мегирем, пеши корнамоиҳои беимсли сарбозони Ватан сари таъзим фуруд меорем. Сари таъзим фуруд меорем пеши онҳое, ки тамоми саҳтиро бар дӯш гирифта, ҳама ранҷу дардро пушти сар карданд. Мо, ворисон, сари таъзим фуруд меорем ва аҳсан меғуем ба онҳое, ки Ватани харобазорро обод карданд ва бо ҳаёту зиндагии хеш нишон додаанд, ки зиндагии насли музаффар чӣ гуна бояд бошад.

Иди қаҳрамонон муборак, ҳамдиёрони азиз!

ИДИ ЗАФАР МУБОРАК!

ТАЪЗИЯНОМА

Садорат, устодону кормандон ва донишҷӯёни факултети ҳуқуқшиносӣ ба дотсенти кафедраи забонҳои хориҷӣ Бобоева Мавҷуда Тоировна бинобар вафоти

ШАВҲАРАШ

ҳамдардии худро иброн намуда, ба эшон ва хешону наздиконаш сабри ҷамил меҳоянд.

ҲЕЧ КАС ВА ҲЕЧ ЧИЗ ФАРОМУШ НАМЕШАВАД

Боиси шукру ифтихор аст, ки имрӯз дар чунин ватани ободу зебои Тоҷикистони азизамон умр ба сар мебарем.

Хушбахтона ҳар сол дар ҶТ 9-уми май ҳамчун Рӯзи Ғалаба дар Ҷанги Бузурги Ватанӣ таҷлил карда мешавад.

Бо гузашти солҳо шуқуҳ ва азамати ин ғалабаи бузург барои халқи Шӯравӣ ва мардуми олам намоён гардид, ки ин ғалаба мақсадҳои ботили ҳукмрони кулли олам шудани фашистони истилогарро барбод дод. Бо гузашти вақт башарият наметавонад ҷасорату мардонагии мардуми Шӯравиро фаромӯш созад. Ҷанги Дуюми Ҷаҳон ба мардуми Аврупо ва олам ранҷу азоби басо калон овард ва ин ҷанг яке аз фоҷеаҳои бузургтарини олам ба ҳисоб меравад.

22-юми июни соли 1941 Германия бо муттаҳидонаш Италия, Венгрия, Руминия, Финландия ва Словакия ба ИҶШС ҳуҷум кард. Зиёда аз 72 давлати ҷаҳон ба гирдоби ин ҷанги хонумонсӯз гирифтанд шуда, бештар аз 55 млн. нафар ҳалок гардидаанд.

Дар солҳои ҷанг фарзандони фарзонаи тоҷик саҳми арзандаи худро барои ғалаба бар фашизми гитлерӣ ба таври назаррас гузоштаанд. Мардуми тоҷик бо вучуди мушкилоти зиёди зиндагии худ барои таъмини сарбозон бо хӯрокворӣ, сару либос ва дигар маводи зарурӣ рӯзу шаб нахуфта пайваستا меҳнат мекарданд то ватани азизу маҳбубашон оромӣ осуда бошад. Бо гузашти солҳои зиёд

арзиш ва азамати корномаи бемисли фарзандони ин миллат дар дилу ёдҳои мо боз ҳам зиёдтар нақш бастааст.

Рӯзи Ғалаба иди Ғалаба аз болои миллатгароён дар Ҷанги Бузурги Ватанӣ мебошад. Бояд қайд кард ки 9-уми май ҳамчун Рӯзи Ғалаба дар Тоҷикистон, Россия, Украина ва дигар кишварҳои собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ ҷашн гирифта мешавад. Дар Ҷанги Бу-

Асомуддин ҲАМЗАЕВ
донишҷӯи соли 3

зурги Ватанӣ ҳамаи халқҳои Иттиҳоди Шӯравӣ иштирок намуда, барои мудофияи мамлакати ягона мубориза бурданд ва дар ғалабаи Иттиҳоди Шӯравӣ алайҳи Германияи фашистӣ саҳми худро гузоштаанд. Дар Ҷанги Бузурги Ватанӣ аз ҷанговарони Тоҷикистон 58 ҳазор нафарашон дар як қатор амалиётҳои ҷангӣ шӯҷоату мардонагӣ нишон дода, сазовори ордену медалҳои давлатӣ гардидаанд. Ҳеҷ кас ва ҳеҷ чиз фаромӯш намешавад.

Шаҳром САҶОЕВ
донишҷӯи соли 1
(ихтисоси ТҲМҚ)

ИФРОТГАРОЙ ВА ХАТАРҶОИ ОН

ротгароён, ки дар Ироқу Сурия сар бардоштаанд, мақсади нопоке доранд. Парчамашон ранги сиёҳ аст, яъне зулмути торикист. Бо ин парчами зишти худ меҳоянд, ки давлат ташкил намоянду ҳудудҳои онро васеъ намуда, хилофати исломиро барпо намоянд ва гӯё «Ҳамаро мусулмони комил» гардонанд. Барои ба мақсади нопоки хеш расидан бо андешаҳои ифротгароӣ ба номи дини мубини исломро доғ оварда, меҳоянд сафи «муборизон»-и худро изофа гардонанд. Ин аст, ки намояндагони ифротӣ ба ҷаҳон паҳн гашта,

бо роҳи тарғибот ва маблағҳои калон гурӯҳҳои ҷавонро ба тарафдорӣ хеш ҷалб намуда истодаанд. Чун ният ва мақсади онҳо нопок аст, дар Ироқу Сурия ба қатлу ғорат машғуланд ва рӯз аз рӯз нишонаи нопокии онҳо зоҳир мегардад.

Аҷодони мо бофарҳанг, зирак, доно ва дурандеш буданд ва мо низ бояд ба онҳо пайравӣ намоём. Насли наврасро дар рӯҳияи ватандӯстӣ, ҳештаншинӣ, ҳудоғоҳӣ ва инсонпарварӣ тарбия намудан лозим аст. Содагиву сабуқандешӣ ва гаравиш ба ҳизбу ҳаракатҳои ифротгароӣ

ғайр аз пушаймонӣ чизи дигаре ба миён намеорад. Яке аз омилҳои асосие, ки ҷомеаро аз таназзули маънавий ва афзоиши тундгароӣ боз медорад ин маориф аст. Маориф дар эҷодкорона ифода кардани ақидаҳои ватандӯстона мусоидат менамояд ва принципҳои башардӯстӣ ва таҳамулпазирӣ талқин мекунад. Пас, моро зарур аст, ки пайваستا омӯзем ва ба таҳсил рӯ оварем. Зеро дар сурати доштани дониш ва малакаи зеҳнӣ ягон ифротгароӣ бемазҳабӣ дин моро фиреб дода наметавонад.

Яке аз масъалаҳои ҷиддии замони муосир, ки хатари минтақавию байналмилалиро ба бор овардааст, суръатҳои раванди радикализм (тундгароӣ), ифротгароӣ ва даҳшатафканӣ (терроризм) ба ҳисоб меравад ва амалан дар ҳамаи қитъаҳои ҷаҳон тамоюли паҳншавиро дорад. Аксаран ин амалҳо зериниқоби шиорҳо ва арзишҳои динии бевунёд сурат мегиранд.

Ифротгароӣ падидаи нав нест. Ҳанӯз дар давраҳои қадим зуҳур карда буди, гоҳ-гоҳе аз худ дарак меод. Он на фақат дар доираи дин аст, балки дар дигар масъалаҳои иҷтимоӣ ва сиёсӣ дида мешавад. Гурӯҳи иф-

